

Volume 21, Issue 2
December 2023

ISSN 1731-8297, e-ISSN 6969-9696
<http://czasopisma.uni.opole.pl/index.php/osap>

ORIGINAL ARTICLE
received 2023-10-07
accepted 2023-11-07

Problematyka ekonomii społecznej na tle siatki pojęciowej nauki administracji

The issues of social economy against the background of the conceptual framework of administration science

MAGDALENA MAŁECKA-ŁYSZCZEK

Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
ORCID: 0000-0002-8361-5064, maleckam@uek.krakow.pl

DOROTA SYLWESTRZAK

Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu
ORCID: 0000-0003-4985-2880, d_syl@law.umk.pl

Citation: Małeczka-Łyszczek, Magdalena, Dorota Sylwestrzak. 2023. Problematyka ekonomii społecznej na tle siatki pojęciowej nauki administracji. *Opolskie Studia Administracyjno-Prawne* 21(2): 187–196. DOI: 10.25167/osap.5268.

Abstract: Each of the triad of administrative sciences (administration science, administrative law science, administrative policy) should naturally react and evolve in contacts with new phenomena that fall within the subject of its research. For the needs of this article, concepts specific to the science of administration were combined with entities belonging to the concept of social economy. This results from the conclusion that the science of administration should keep up with changes visible in the actual functioning of administration, such as non-public administrative entities, socialization, or co-administration. Related to this, the conceptual network of administration science must be flexible and open to new instruments, because the field of administration is constantly expanding. Within the framework of this article, the issues of social economy will be analyzed against the background of the conceptual grid of the science of administration, trying to find an answer to the fundamental question: Are social economy entities important from administration. A research problem defined in this way has not been previously analyzed on the basis of the literature on the subject. This allows drawing important threads from a new research perspective, both in relation to the issues belonging to the science of administration and the concept of social

economy. The research area chosen thus required selection of appropriate methods, hence the dominant application of the classical legal-dogmatic method.

Keywords: science of administration, social economy entity, socialization, co-administration, administrating entity

Abstrakt: Każda spośród triady nauk administracyjnych (nauka administracji, nauka prawa administracyjnego, polityka administracyjna) w sposób naturalny powinna reagować i ewoluować w zetknięciu z nowymi zjawiskami, które wchodzą w obszar przedmiotu jej badań. Na potrzeby niniejszego artykułu zetknięto pojęcia właściwe nauce administracji z podmiotami przynależnymi do koncepcji ekonomii społecznej. Wynika to z konstatacji, że nauka administracji powinna podążać za zmianami widocznymi w rzeczywistym funkcjonowaniu administracji, takimi jak niepubliczne podmioty administrujące, uspołecznianie, czy też współadministrowanie. Co z tym związane siatka pojęciowa nauki administracji musi być elastyczna i otwarta na nowe instrumentarium, gdyż pole administrowania stale się poszerza. W ramach niniejszego artykułu problematyka ekonomii społecznej przeanalizowana zostanie na tle siatki pojęciowej nauki administracji, próbując znaleźć odpowiedź na zasadnicze pytanie: czy podmioty ekonomii społecznej są istotne z punktu widzenia siatki pojęciowej nauki administracji. Tak postawiony problem badawczy nie był wcześniej analizowany na gruncie literatury przedmiotu. Pozwala to na rozwinięcie z nowej perspektywy badawczej istotnych wątków, zarówno w odniesieniu do problematyki przynależnej: nauce administracji, jak i koncepcji ekonomii społecznej. Tak obrany obszar badawczy wymagał dobrania właściwych metod, stąd swoje zastosowanie znalazła głównie klasyczna metoda prawno-dogmatyczna.

Słowa kluczowe: nauka administracji, podmiot ekonomii społecznej, uspołecznianie, współadministrowanie, podmiot administrujący

1. Wprowadzenie

Problematyka ekonomii społecznej jest niezwykle istotna zarówno w swoim wymiarze teoretycznym, jak i praktycznym (jeśli się ma na uwadze jej szczególne znaczenie dla przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu) (Lipowicz, Małecka-Łyszczek (red.) 2020: 7–67; Sobczak 2016: 9). Stała się ona niezwykle aktualna wraz z wprowadzeniem Ustawy z dnia 5 sierpnia 2022 roku o ekonomii społecznej, t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1287, ze zm. (dalej: u.e.s.). Jest też stale obecna zarówno w dyskursie międzynarodowym (Raport 2023, CIRIEC (J. Bouchard Marie, D. Rousselière (red.) 2015: 1 i n.), jak i na poziomie Unii Europejskiej (Proposal 2023). Charakter prawny podmiotów ekonomii społecznej stanowi przedmiot dyskusji w doktrynie, budzi także szereg wątpliwości natury jurydycznej (Małecka-Łyszczek 2017: 223–291; Małecka-Łyszczek 2017: 207–218; Mędrzycki 2021: 199).

Zgodnie z katalogiem stworzonym przez ustawodawcę podmioty ekonomii społecznej to:

- spółdzielnie socjalne,
- warsztaty terapii zajęciowej i zakład aktywności zawodowej,
- centrum integracji społecznej i kluby integracji społecznej,
- spółdzielnie pracy, w tym spółdzielnie inwalidów i spółdzielnie niewidomych, oraz spółdzielnie produkcji rolnej,
- organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz.U. z 2023 r. poz. 571 (dalej: u.d.p.p.w.), z wyjątkiem partii politycznych, europejskich partii politycznych, związków zawodowych i organizacji pracodawców, samorządów zawodowych, fundacji utworzonych przez partie polityczne i europejskich fundacji politycznych,
- podmioty, o których mowa w art. 3 ust. 3 pkt 1, 2 lub 4 u.d.p.p.w., czyli: 1) osoby prawne i jednostki organizacyjne działające na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, jeżeli ich cele statutowe obejmują prowadzenie działalności pożytku publicznego; 2) stowarzyszenia jednostek samorządu terytorialnego; 4) spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz kluby sportowe będące spółkami działającymi na podstawie przepisów ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, Dz.U. z 2023, poz. 2048, dalej: u.s.), które nie działają w celu osiągnięcia zysku oraz przeznaczają całość dochodu na realizację celów statutowych oraz nie przeznaczają zysku do podziału między swoich udziałowców, akcjonariuszy i pracowników (art. 2 pkt 5 u.e.s.).

W ramach niniejszego artykułu problematyka ekonomii społecznej przeanalizowana zostanie na tle siatki pojęciowej nauki administracji. Wynika to z następujących założeń wstępnych:

1. Nauka administracji posiada właściwą sobie siatkę pojęciową. Co więcej, siatka niniejsza nie może być *constans*, gdyż reagować musi również na nowe zjawiska, które pojawiają się w obrębie jej zainteresowań.

2. Takim nowym zjawiskiem jest pojawienie się podmiotów ekonomii społecznej.

3. Wymaga to ustalenia, czy podmioty ekonomii społecznej są istotne z punktu widzenia siatki pojęciowej nauki administracji. Innymi słowy, czy są one relevantne z punktu widzenia zagadnień przynależnych nauce administracji?

Tak postawiony problem badawczy nie był wcześniej analizowany na gruncie literatury przedmiotu. Pozwala to na rozwinięcie z nowej perspektywy badaw-

czej istotnych wątków, zarówno w odniesieniu do problematyki przynależnej nauce administracji, jak i koncepcji ekonomii społecznej.

Obrany kierunek badawczy wymagał dobrania właściwych metod, stąd swoje zastosowanie znalazła tu głównie metoda prawno-dogmatyczna. Przyjęte zostało założenie o kompleksowości nauki administracji. Z uwagi na przedmiot zainteresowania nauki administracji – tj. administracji publicznej w ujęciu podmiotowym i przedmiotowym, jak i sięganie przez nią do różnych metod badawczych, siatki pojęciowej z różnych dziedzin, m.in. prawa administracyjnego, socjologii, ekonomii, filozofii, etyki, zasadne wydaje się spojrzenie na tak zakreślony temat rozważań z punktu widzenia multidyscyplinarnego. Dodatkowo, dzięki sięgnięciu do siatki pojęciowej właściwej nauce administracji, wyeksponowane zostało, że kryteriami samodzielności dyscypliny naukowej jest przede wszystkim m.in. własny system pojęć badawczych (język).

2. Przedmiot badań nauki administracji

Badając problematykę ekonomii społecznej pod kątem pojęć właściwych nauce administracji, po pierwsze zauważyć należy, że: zasadniczo w ujęciu klasycznym przedmiotem zainteresowania nauki administracji jest administracja publiczna państwowa, obejmująca administrację rządową, samorządową (samorząd terytorialny), wykonywaną przez podmioty sprawujące funkcje zlecone, tj. samorzady zawodowe, gospodarcze zakłady administracyjne, fundacje prawa publicznego (Leoński: 19–21; Longchamps: 211–212; Knosala: 51–77). W ujęciu podmiotowym nauka administracji zajmuje się głównie organami administracji publicznej (administracji rządowej centralnej i samorządowej) oraz urzędnikami (Leoński: 58–122; Knosala: 81–152; Supernat: 70–84). Dostrzega się także problem realizacji zadań przez podmioty administrujące, przy czym należy zaznaczyć, że rozważania skoncentrowane są przede wszystkim na tych podmiotach, którym państwo zleca funkcje administrowania lub wyposaża w kompetencje administrowania, władztwo (Wrzosek 2022). W ujęciu podmiotowym przedmiotem nauki administracji nie są podmioty prywatne. Z kolei co do ujęcia przedmiotowego należy zauważyć, że przedmiot zainteresowań obejmuje działania o charakterze administracyjnym wykonywane nie tylko przez podmioty zaliczane do administracji publicznej, ale także przez podmioty prywatne. Realizacja zadań przez podmioty prywatne kwalifikowana jest jako prywatyzacja administracji publicznej (Knosala: 74–77).

W kontekście powyższego należy postawić pytanie: jak zatem i czy w ogóle podmioty ekonomii społecznej mogą być analizowane przez kluczowe dla nauki administracji pojęcia? W naszej ocenie więcej argumentów przemawia na rzecz tezy, że podmioty ekonomii społecznej są podmiotami administrującymi i jako

realizujące zadania z zakresu administracji publicznej powinny być objęte przedmiotem nauki administracji. Powyższa teza będzie podlegać weryfikacji w toku dalszych rozważań.

3. Charakter prawny podmiotów ekonomii społecznej

Punkt wyjścia do weryfikacji postawionej na wstępie tezy stanowi przede wszystkim analiza co do charakteru prawnego samych podmiotów ekonomii społecznej. Ramy niniejszego artykułu nie pozwalają na przeprowadzanie szczegółowej analizy co do charakteru prawnego każdego z wymienionych powyżej podmiotów ekonomii społecznej. Nadto problematyka ta została dogłębnie przedstawiona w *Komentarzu do ustawy o ekonomii społecznej z 2023 r.* (Małecka-Łyszczek, Mędrzycki [red.] 2023). Charakter prawny podmiotów ekonomii społecznej nie jest jednorodny. W literaturze przedmiotu podniesiono już, że wynika to między innymi z tego, kto jest założycielem (Małecka 2017: 207–218). Należy podkreślić, że wśród podmiotów ekonomii społecznej mamy zarówno podmioty, których założycielami są podmioty usytuowane poza strukturami administracji publicznej, jak i administracja publiczna (administracja rządowa i samorządowa oraz jej jednostki) (Małecka 2017: 207–218). Przykładowo spółdzielnia socjalna może być tworzona i prowadzona przez podmioty sektora publicznego. Jak słusznie zauważa J. Blicharz, w sytuacji takiej trudno mówić o przynależności takich spółdzielni do sektora ekonomii społecznej (Blicharz 2012: 202). Nasz ustawodawca zdaje się nie dostrzegać tego dylematu. W odniesieniu do podmiotów ekonomii społecznej, których założycielami jest administracja rządowa lub samorządowa, należy przyjąć, że mamy do czynienia z narzędziem, instrumentem używanym przez administrację. Z kolei pozostałe podmioty ekonomii społecznej, tworzone przez założycieli pozostających poza strukturami administracji publicznej, powinny być traktowane jako podmioty administrujące. Działania o charakterze administracyjnym wykonywane są przecież nie tylko przez podmioty, które z całą pewnością wpisują się pod względem organizacji do „administracji publicznej”, lecz także w dużym stopniu przez podmioty określane w nauce prawa administracyjnego jako podmioty administrujące niebędące organami administracji publicznej (Wrzosek 2022). Podmioty ekonomii społecznej jako podmioty administrujące mieszczą się w ramach rozrastającej się grupy tzw. innych podmiotów niepublicznych. Dlatego aktualnie analizowane pojęcie podmiotu administrującego musi w swoim zakresie podmiotowym uwzględniać również podmioty ekonomii społecznej. Ponadto podmioty ekonomii społecznej można ujmować także z perspektywy analiz prowadzonych przez Jerzego Stefana Langroda (Langrod 1932: 26). Oznacza to ujmowanie podmiotów ekonomii społecznej jako kolaboratorów admini-

stracji publicznej. Koncepcja niniejsza stanowi istotną podstawę dla rozwoju modelu współpracy struktur publicznych i niepublicznych (Małecka-Łyszczek 2011: 143–151; Barczewska-Dziobek 2009: 643).

Takie umiejscowienie podmiotów ekonomii społecznej pozwala na dalsze rozważania na temat ich udziału w wykonywaniu zadań publicznych. Z uwagi na specyfikę podmiotów ekonomii społecznej adekwatnym pojęciem dla przekazywania zadań publicznych jest nie tyle pojęcie prywatyzacji, co pojęcie uspołecznienia (Lipowicz 2015: 124–125). Wynika to z konstatacji zakładającej, że w odniesieniu do podmiotów niepublicznych przejmujących zadania publiczne wyróżnić można:

1. Prywatyzację, w sytuacji przejścia zadania publicznego przez podmiot prywatny.

2. Uspołecznianie, gdy zadanie publiczne jest przekazywane do wykonania w ręce podmiotów społecznych – nienastawionych na zysk, gdzie sytuują się również podmioty ekonomii społecznej. Uspołecznianie oparte jest zatem na tym samym mechanizmie co prywatyzacja, ale istotnym elementem różniującym staje się charakter podmiotu przejmującego zadanie.

Warto również wyeksponować, że szczególna rola w rozwoju ekonomii społecznej przypisywana jest administracji samorządowej, gdyż jest to tzw. ekonomia wspólnotowa, uwarunkowana lokalnie, wyrastająca z oddolnych potrzeb, inicjatyw oraz dotycząca problemów społecznych powstających miejscowo czy terytorialnie. Dlatego prawidłowy rozwój ekonomii społecznej wymaga oddolnych inicjatyw osadzonych w potrzebach konkretnej wspólnoty samorządowej. Istotny jest tu bowiem kontekst społeczny i uwarunkowania kształtujące konkretne formy i rozwiązania. Zatem jakkolwiek same podmioty ekonomii społecznej nie przynależą do struktur administracji publicznej, to mogą być przez tę administrację „wykorzystywane” jako adekwatne narzędzia do rozwiązywania postawionych przed nią problemów.

4. Ewolucyjne zmiany w przedmiocie nauki administracji

Współczesne przeobrażenia społeczne, gospodarcze i technologiczne wpływają na sposób wykonywania zadań przez administrację publiczną. W obrocie prawnym pojawiają się nowe podmioty, ale także nowe zadania i sposoby realizacji zadań przez administrację publiczną. Po pierwsze, zauważyć należy, że w badaniach administracji publicznej, poza kontekstem prakseologicznym i teorią organizacyjną, ważna dziś staje się płaszczyzna *sensu stricto* ekonomiczna, a zwłaszcza problematyka ekonomii na poziomie lokalnym (Łukasiewicz 2014: 630). Po drugie – co jest z tym ściśle związane – coraz szerzej toruje sobie w obszarze problemów badawczych nurt określany mianem globalizacji,

rozumianej jako rosnące znaczenie lokalnych społeczności i lokalnych gospodarek funkcjonujących w warunkach stwarzanych przez procesy integracyjne. To właśnie globalizacja zwraca uwagę na uzależnienie sukcesu ekonomicznego od lokalnych warunków prowadzenia działalności gospodarczej, odkrywając na nowo lokalną przedsiębiorczość, dając impulsy technologiczne, ekonomiczne, sieciowe i społeczne, a jednocześnie zwracając uwagę na czynniki lokalnie specyficzne (Ciechanowicz-McLean: 95–96).

Owo nakierowanie na wspólnoty lokalne jest w pełni uzasadnione, jeśli uzmysłowimy sobie, że to one są podstawową przestrzenią obywatelskiej aktywności. Sama administracja jest przecież ujmowana jako kształtowanie społeczeństwa, a jej przedmiotem jest współżycie społeczne, dlatego ma za zadanie zajmować się sprawami wspólnoty i ludzi w ramach wspólnoty (Maurer 2003: 24). Aktualnie podnosi się, że prawidłowo funkcjonująca administracja (również i samorządowa) to administracja responsywna, czyli reagująca (odpowiadająca) na potrzeby obywateli przez stałą interakcję z podmiotami społeczeństwa obywatelskiego (Herbst 2008: 91–107). Uruchamianie działalności administracji powinno być zatem reakcją zwrotną na wyartykułowane potrzeby obywateli (ich form organizacyjnych). Powyższe założenia prowadzić mogą do urzeczywistnienia modelu państwa, w którym administracja nie tylko służy obywatelom (jako klasyczne *administrare*), ale czyniąc to, współpracuje z obywatelami (administracja jako *cooperante*) (Skrzydło-Niżnik 2007: 151–154 i przywołana tam literatura).

5. Wnioski

W wyniku podjętych rozważań ustalono, że podmioty ekonomii społecznej analizowane w ujęciu strukturalnym należy postrzegać jako zewnętrzne względem administracji publicznej (podmioty administrujące niepubliczne), jednocześnie jednak jako mające istotny wpływ na realizację celów i zadań tejże administracji, co wynika chociażby z osadzenia ich na tej samej kanwie aksjologicznej. Położenie akcentu na podmioty administrujące wskazuje na bardziej funkcjonalne aniżeli organizacyjne podejście do problematyki administracji publicznej. Pozwala to również na stwierdzenie, że podmioty ekonomii społecznej (jako wykonawcy zadań publicznych przez korzystanie z mechanizmu uspołecznienia) są pojęciem wpisującym się w siatkę pojęciową nauki administracji.

Stwierdzić również należy, że koncepcja ekonomii społecznej pozwala na urzeczywistnienie przywołanego swego czasu przez J. Bocia wzorca administracji publicznej jako organizacji inteligentnej, czyli takiej, która kierując się zasadami logiki, kryteriami racjonalności oraz wymogami słuszności bez dodatkowych wysiłków organizacyjnych, nakładów finansowych i ludzi, potra-

fi – działając zgodnie z prawem – wzbogacić wartości leżące u podstaw jej kreacji i funkcjonowania oraz jednocześnie lepiej załatwić zindywidualizowaną sprawę czy ciąg spraw zindywidualizowanych, albo uniknąć strat, które w danych warunkach administracja mniej inteligentna niewątpliwie by poniosła lub które poniósłby adresat jej działań (Boć 2004: 31; Boć 2013: 370). Rozwijając tę myśl – administracji efektywnej i skutecznej w realizowaniu celów i zadań, która potrafi uruchamiać potencjał tkwiący w podmiotach usytuowanych poza jej strukturami, ale wykazującymi w swych działaniach cele zbieżne z samą administracją. Również, co nie mniej istotne, administracji niezwykle silnie uwarunkowanej aksjologicznie. Przez wzgląd na powyższe dotychczasowe rozważania, ujęte w licznych opracowaniach, powinny stanowić przedmiot zainteresowania doktryny nauki o administracji i znaleźć odzwierciedlenie także podręcznikach do nauki administracji.

Wykaz skrótów

- u.d.p.p.w. – Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2023 r. poz. 571, ze zm.).
- u.e.s. – Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1287 ze zm.).
- u.s. – Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz.U. z 2023 r. poz. 2048).

Bibliografia

Akty prawne

- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, Dz.U. z 2023 r. poz. 571 ze zm.
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o ekonomii społecznej, t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1287 ze zm.
- Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie, Dz.U. z 2023 r. poz. 2048.

Opracowania

- Barczewska-Dziobek, Agata. 2009. Podmioty niepubliczne w sferze wykonywania zadań administracji lokalnej. W: J. Parchomiuk, B. Ulijasz, E. Kruk (red.). *Dziesięć lat reformy ustrojowej administracji publicznej w Polsce*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Blicharz, Jolanta. 2012. *Ustawa o działalności pożytku publicznego i wolontariacie. Ustawa o spółdzielniach socjalnych. Komentarz*. Warszawa: wydanie elektroniczne LEX. Dostęp: 6.11.2023.

- Boć, Jan. 2004. Ku administracji publicznej jako organizacji inteligentnej. W: A. Dębicka, M. Dmochowski, B. Kudrycka. *Profesjonalizm w administracji publicznej*, 31. Białystok: Stowarzyszenie Edukacji Administracji Publicznej.
- Błaś, Adam, Jan Boć, Jan Jeżewski. 2013. *Nauka administracji*. Wrocław: Kolonia Limited.
- Ciechanowicz-McLean, Janina. 2014. Globalizacja i europeizacja w publicznym prawie gospodarczym i w prawie ochrony środowiska. W: J. Sługocki (red.). *Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej. Problemy prawnoadministracyjne*, t. 1, 95–96. Wrocław: Presscom.
- CIRIEC, J.M. Bouchard, D. Rousselière (red.). 2015. *The Weight of the Social Economy. An International Perspective* 6, 338, <https://doi.org/10.3726/978-3-0352-6545-3>. Dostęp: 6.11.2023 r.
- Herbst, Jan, 2008. O kategorii „responsywności” władzy i o pewnym warunku responsywności władzy w Polsce. *Zarządzanie Publiczne* 4(6): 91–107.
- Knosala, Ernest. 2010. *Zarys nauki administracji*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Langrod, Jerzy Stefan. 1932. *Regionalizm administracyjny w teorii i w życiu*. Warszawa: Gebethner & Wolff.
- Leoński, Zbigniew. 2010. *Nauka Administracji*. Warszawa: C.H. Beck.
- Longchamps, Franciszek. 1994. *Założenia nauki administracji*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Lipowicz, Irena, Magdalena Małecka-Łyszczek. 2020. Wykluczenie społeczne. *Ekonomia Społeczna* 1: 7–67.
- Lipowicz, Irena. 2015. Samorząd terytorialny jako podmiot administracji świadczącej. *Ruch Prawniczy Ekonomiczny i Społeczny* 3: 124–125.
- Łukasiewicz, Jan. 2014. *Współczesne przeobrażenia nauki administracji*. W: J. Sługocki (red.). *Dziesięć lat polskich doświadczeń w Unii Europejskiej. Problemy prawnoadministracyjne*. T. 1. Wrocław: Presscom.
- Małecka-Łyszczek, Magdalena. 2017. *Współpraca administracji publicznej z podmiotami ekonomii społecznej. Aspekty administracyjnoprawne*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Małecka-Łyszczek, Magdalena. 2017. Zakres podmiotowy i klasyfikacja pojęcia „podmiot ekonomii społecznej”. W: J. Blicharz, L. Zacharko (red.). *Trzeci sektor i ekonomia społeczna. Uwarunkowania prawne. Kierunki działań*. Wrocław: Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego.
- Małecka, Magdalena, Radosław Mędrzycki (red.). 2023. *Ustawa o ekonomii społecznej. Komentarz*. Warszawa: LEX online. Dostęp: 6.11.2023.
- Małecka-Łyszczek, Magdalena. 2011. Obywatelski element współdziałający, czyli „kolaboratorzy administracji”. W: J. Nizyprorok (red.). *Teoria instytucji prawa administracyjnego. Księga pamiątkowa Profesora Jerzego Stefana Langroda*. Paryż: Polska Akademia Nauk.
- Maurer, Hartmut. 2003. *Ogólne prawo administracyjne. Allgemeines Verwaltungsrecht*, przeł. i red. K. Nowacki. Wrocław: Kolonia Limited.
- Mędrzycki, Radosław. 2021. *Zasada solidarności społecznej w prawie samorządu terytorialnego*. Warszawa: Wolters Kluwer.
- Skrzydło-Niznik, Iwona. 2007. *Model ustroju samorządu terytorialnego w Polsce na tle zagadnień ustrojowego prawa administracyjnego*. Kraków: Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego.

- Sobczak, Michał Jerzy. 2016. *Wykluczenie społeczne i inkluzja społeczna z wykorzystaniem podmiotów ekonomii społecznej w Polsce na przykładzie województwa łódzkiego*. Łódź: Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego.
- Supernat, Jerzy. 2019. Założenia nauki administracji Franciszka Longchamps de Bériera i administracja unijna. *Państwo i Prawo* 5: 70–85.
- Wrzosek, Stanisław. 2022. Perspektywy rozwoju nauki administracji. W: A. Matan (red.). *Administracja w demokratycznym państwie prawa. Księga jubileuszowa Profesora Czesława Martysza*. Warszawa: Wolters Kluwer.

Źródła internetowe

- Proposal for a COUNCIL RECOMMENDATION on developing social economy framework conditions (SWD(2023) 208 final), Strasbourg, 13.6.2023 COM(2023) 316 final 2023/0179 (NLE). Dostęp: 4.10.2023.
- Raport: Unlocking the Social Economy. Towards an Inclusive and Resilient Society. Insight Report, „World Economic Forum & Schwab Foundation for Social Entrepreneurship” 2022, https://www3.weforum.org/docs/WEF_Unlocking_the_Social_Economy_2022.pdf. Dostęp: 6.11.2023 r.